

OYUN ÇÖZÜMLEMESİ: BİR UYGULAMA

İlknur Maviş

Giriş

1960'lı yıllara kadar oyun eleştirmenleri, bir oyun çözümlemesinin ancak gösteri esnasında olabileceğini öne sürmüşler; eğretilmeler, benzetiler gibi söz sanatlarını metin örüntüsü içinde irdeleyen bir deyişbilim çözümlemesini (stylistic analysis) ise oldukça yetersiz bulmuşlardı. Yakın zamanlara kadar kelimelerin ardına saklanan anlamları çözümlemenin özel bir yolu yoktu, çünkü onlar tiyatrodaki seyirci için hareket, duruş, ses tonu gibi söz dışı iletişim belirtkeleriyle anlaşılabilir duruma getiriliyordu. Bütün bu özellikler de ancak oyun anında gözlemlenebilir olduğundan eleştirmenler de oyunların ancak sahnede anlaşılıp değerlendirileceği sanısında birleştiler.

Söylem Çözümlemesindeki (Discourse Analysis) son gelişmeler üzerine M.H. Short "Discourse Analysis and Analysis of Drama" makalesinde Söylem Çözümlemesinin oyun metinlerinde kullanılabileceğini önerdi ve böylece 'anlam' sadece sahnede yapılmayan bir çözümlemeye kavuştu. Short, sözü geçen çalışmasında oyun metni yorumlaması için dört çözümleme çeşidi önerir: Sözeylem (Speech Acts), Önsayıtlılar (Presuppositions), Karşılıklı Konuşmada İş Birliği İlkesi (The Co-operative Principle in Conversation) ve Genel Söylem İlişkileri (General Discourse Relations).

Oyun metnini bir dizi iletişim eylemi olarak gören bu çözümleme önerisine göre bu yazının amacı Haldun Taner'in Keşanlı Ali Destanı adlı oyununda Tablo 2'nin (s. 144 - 48) incelenmesidir (Bkz. Ek).

1. Sözeylem

Dilde kullanımsal çözümleme, sözcük ve yapıların biçimsel özelliklerinden çıkarılan anlamla değil fakat kullanıldıkları bağlama göre kazandıkları anlamla yapılır. Kısaca, sözcük anlamının metin içinde yorumlanması 'Söz Eylem Kavramı' olarak nitelenir (Leech ve Short, 1981: 290). Bu kavrama göre, insanlar her konuştuğunda bir takım eylemlerde bulunur: Söz verme, açıklama, rica etme gibi... Örneğin,

Bir adım daha yaklaşma (ihtar)

Niçin uyumaya çalış mıyorsun? (öneri)

Herhangi bir tümcenin üç eylemde çözümlenebileceği bilinir: Düz Sözeylemi (The Locutionary Act) eylemin gönderimsel ya da bilişsel anlamı; Etki Sözeylem (The Perlocutionary Act) dinleyici üzerinde kesin bir etki bırakması gereken anlamı; Edimsel Eylem (The Illocutionary Act) tümceyi söylerken kast edilen anlamı olarak değerlendirilir.

Yardımların için şükran borçluyum.

tümcesi 'teşekkür etme'nin edimsel eylemini gerçekleştirir. Yine de, her bir edimsel amaç

uygunluk koşullarında (felicity conditions) değerlendirilmelidir, aksi takdirde "Yemeğe buyrun" gibi basit bir tümce kullanıldığı koşula göre 'emir' ya da 'rica' olarak anlaşılabılır.

Uygunluk koşullarının sağlandığı kanısıyla, Söz Eylem Czmlemesinin bir oyun metninde ne derece uygulanabileceğini Keşanlı Ali'den örnekler vererek görelim:

- (2) - Şu enseye bak, maşallah (vme eylemi)
- (4) - Açılın... Trafiği kapamayın (emir)
- (5) - Hoş geldin (selamlama, karşılama)
- (7) - Duyduk ki maşpushanede itbarın yerinde imiş Ali abi? (onay bekleme)
- (9) - Maşpushane müdürünü dövdüğünde bir resmin çıkmıştı gazetede, iftihar ettik milletçe (tebrik, vme)
- (11) - Allah razı olsun amur İhsan'dan kurtardın bizi ya (teşekkür etme)
- Senden sonra öbek öbek kk bataklar türedi başımıza oğul (şikayet etme)
- (19) - Yakın vakitte seni vuracaklarımış (uyarma)
- (21) - Dağılın be.. Şimdi zabıt tutacağım (tehdit, meydan okuma)
- (24) - Geçmiş olsun Ali Efendi (taziyede bulunma)
- (25) - Eyvallah (teşekkür etme)
- (26) - Söylesen de dağılsalar (rica etme)
ve diğerleri...

Yukarıdaki rnekler içinde, özellikle, polisin sözceleri (4-21-26) Etki Sözeylem grubuna girmektedir ki dinleyenler üzerinde bir etki bırakması beklenir çünkü bu tip tümcelerde etki, tepki bulduğu oranda başarılıdır. Oysa, polisin söz eylemi kalabalığı dağıtmakta yeterince başarılı olmadığı gibi tehditi gerçekleşmemiş, ama Ali'nin emri:

- (27) - Dağılın lan

kalabalık üzerinde etkisini göstermiştir. rnekte de görüldüğü gibi, tümcede söz eylemin rica mı, emir mi yoksa zayıf bir tehdit mi olduğunu belirleyen o eyleme katılanların sanılarıdır. Kempson (1977: 60) da, "tümcede edimsel anlamın doğal ya da zorlama olup olmadığını temin eden koşullar arasında belli bir ilişki yoktur" der.

Açıktır kı, tümcelerde yan anlamların önemi de göz ardı edilemez, bu nedenle, Söz eylem Kavramının anlama katkısı yadsınamaz ama dokuncaları (disadvantages) olmadığı da söylenemez. Konuşmada ne olup bittiğini anlamak için böyle bir czmlenme yapılmalıdır, yine de Leech ve Short (1981: 292) tarafından belirtildiği gibi, tek başına böyle bir czmlenme okuyucuya fazla bir şey sağlamaz.

2. nsayıtlar

Bir konuşma esnasında bağlam çeşitli şekillerde değişir: konuşmacılar tümcelerini belirtirler, söylediklerini geri alırlar ya da inkar ederler. Kısacası, bağlama öneriler ilave edilir ya da çıkarılır. İlave edilen her önerme kendisini izleyecek diğerlerine bir önsayıltı olarak kabul edilir, çünkü önerme ile sunulan bilgi bir sonraki bağlam içinde yerlerini alır. Bu arada kurulan tümceler de ya nsayıtlar ya da çıkarımlar yoluyla bilgi üretir. Sonuçta, nsayıtların 'tümce-önerme-bağlam' arasında üçlü bir ilişki sağladığı söylenir (Van der Sandt, 1988: 203-4).

Strawson tarafından geliştirilmiş 'Varoluşsal Önsayıltı'(Existential Presupposition) bu kavramı önermeler arasındaki doğruluk ve yanlışlık ilişkisine dayanan bir mantık kuramı olarak kabul eder. Örneğin,

- (p) ' Ahmet'in arabası kırmızı' ya da
 (p~) ' Ahmet'in arabası kırmızı değil' cümleleri
 (q) ' Ahmet'in arabası var' cümlesine önsayıltı sayılır.

Bu kurama göre, p tümcesi veya p olumsuzu ancak q tümcesinin doğruluğu koşulu ile gerçekleşiyorsa p tümcesinin q tümcesine önsayıltı olduğu söylenir (Allwood ve diğerleri, 1977: 150).

Strawson mantığından bu yana, dilbilimciler pek çok sözcüklerin (nicelik sözcükleri, olgu fiilleri...), sözdizimsel kuruluşların (ayrık/içe yerleşik tümceler...) ve hatta ezgi düzeninin bile önsayıltı içerdiğini savunmuşlardır. Bu kavram 'Dilsel Önsayıltı' (Linguistic Presupposition) olarak bilinir. Bu türün örnekleri:

- a) KASAP kazı kesti -----> 'Birisi kazı kesti' tümcesine
 b) Hırsız yakalayan John'du. -----> 'Birisi hırsız yakaladı' tümcesine önsayıltı olmaktadır. (a) örneği 'ayrimsal vurgulamayı' (contrastive stresses), (b) örneği ise 'ayrık yapıyı' bu kavram çerçevesinde kullanmaktadır.

'Dilsel önsayıltı'ya "Keşanlı" dan örnekler de ilave edilebilir:

- (27) - Bugün işlerini feda edip gelen şoför arkadaşlara mahsus selam ederim -----> Şoförlerin o saatte çalışmaları gerekir.
 (30) - Ziyarete geldiğinde çıtlattı. Derviş Dayı -----> Derviş Dayı Ali'yi önceden ziyarete gitmiş.

Öte yandan, mantık kuramlarına karşıt kabul edilen 'Kullanımsal Önsayıltı' (Pragmatic Presupposition) iletişimsel söylem sürecine bir temel oluşturur. Bu görüşte, önsayıltılar doğruluk koşullu olmayıp içinde bulunulan durumun ön safhasından ya da konuşanın /dinleyenin olaya bakış açısından kaynaklanır. Kullanılan söz eylem de bu koşullara göre etki yaratır.

Verilen sahnedeki bağlam ve sosyal ilişkiler çerçevesinde 'Keşanlı Ali'den alınan 'Kullanımsal Önsayıltıları' şöyle sıralayabiliriz:

- (1) - Hey koca aslan -----> Ali'nin bir aslan gibi yapılı ve kuvvetli olduğu belirtiliyor.
 (2) - Er kişi ensesinden belli olur. Şu enseye bak maşallah -----> Ali'nin özü sözü doğru, cesur bir adam olduğu belirtiliyor.
 (3) - Mahpushane yaramış -----> Ali'nin hapisten yeni çıkmasına rağmen hâlâ iyi görünümlü ve kuvvetli olduğu belirtiliyor.
 (11) - Allah razı olsun Çamur İhsan'dan kurtardın bizi ya -----> Çevre halkının, Ali'nin lakabı gibi kötü, başbelası İhsan'ı öldürdüğüne inanması belirtiliyor.

- (26) - Söylesen de dağılsalar. Seni dinlerler. Bizim de başımız derde girmesin -----> Polisin eğer Ali isterse kalabalığı dağıtılabileceği sanısı belirtiliyor, çünkü komşular Ali'yi sever ve sayarlar. Polis halkın kendilerini dinlemeyeceğini de biliyor.
- (27) - Dağılın lan -----> Ali'nin diğerlerine emir verebilecek kadar sözüntü dinletebilen bir kişi olduğu belirtiliyor.

Yukarıda verilen önsayıtlar, açık açık söylenmesine gerek kalmadan okuyucuya Ali'nin kişiliği hakkında sezdirmelerde bulunmaktadır.

- (37) - Eksik etek milleti de bilirsin seni tutar -----> 'eksik etek milleti' teriminin kadınlara gönderimde bulunduğu fikrini paylaşan okuyucu kadınların Ali'den hoşlandıklarını anlar.
- (40-41) - Yoksa gitti mi burdan? Yoksa hala dargınlık mı güdüyor?-----> Zilha'yı unutması önerildiğinde Ali'nin cevaplarından Zilha'nın kendisine dargın olduğu, yine de onu kaybetmekten korktuğu anlaşılıyor.
- (45) - Dayısını öldürmüşsün. Bir de boynuna mı sarılacaktı? -----> şerif; Zilha'nın dayısını öldüren birini sevemeyeceğini belirtiyor.
- (52-53-54) - Sivaslılar bütün Çakal Rüstem'i tutar.
- Zilha da mı?
- O da Sivaslı ya abi.. ----->Ali her Sivas'lı gibi Zilha'nın da Çakal Rüstem'in tarafında olacağını hissediyor ancak inanmak istemediği anlaşılıyor. Nüri'nin sanısı daha basit; O'na göre kişi Sivas'lı ise Çakal Rüstem'i tutar, Zilha da Sivas'lıdır ve lakabı ile kurnaz bir insan olduğu hissedilen Rüstem'in yanlısıdır.

Oyun metninde, örnek alınabilecek daha birçok önsayıtlı olmakla birlikte şimdiye kadar kullandıklarımızın kişilik, sosyal ilişkiler ve düşünce yapılarına yeterli görüş sağladığını umuyoruz.

3.Karşılıklı konuşmada işbirliği ilkesi

Van der Sandt'ın yorumuyla (1988: 51) tümcede 'iletilen'den 'söylenen' çıkarılırsa geriye kalan 'sezdiri'lerdir. Konuşan ya da dinleyen kişinin düşünce ve inançları ve çıkarımlardan edindiğimiz ek bilgiler açıkça söylenenlerden öğrendiklerimizin daha çoğunu ortaya koyarlar.

Sezdire (Implicature) terimini ilk öneren H.P. Grice'dir. Grice'a göre insanlar karşılıklı konuşmada iş-birliğini sağlamayı kabul eder ve bir takım ilkelere göre hareket ederler. 'İş birliği İlkesi' (The Co-operative Principle) olarak bilinen bu andlaşmada Grice birincil ilkesi "İş birlikçi ol" başlığı altında dört ilkeyi ayırıştırır:

Nicelik (quantity) : Yeterli oranda bilgi verin.

1. Yazınız gerektiği kadar bilgi versin
2. Gerekenden fazlasını kullanmayın

Nitelik (quality) : Yorumunuzu doğru yapmaya çalışın

1. Yanlış olduğuna inandığınızı söylemeyin
2. Yeterli kanıtınız olmadıkça söylemeyin

Bağıntı (relation) : Bağıntılı olun

Davranış Biçimi (manner) : Anlaşılır olun

1. Tanım belirsizliğinden kaçının
2. Anlatım belirsizliğinden kaçın
3. Öz olun (gereksiz uzunluktan kaçın)
4. Düzenli olun

(uyarlama, Grice, 1975: 45-6)

Bu ilkelere göre, dinleyici-cümleyi yorumlarken-konuşan kişinin kurallara olabildiğince saygılı olmasını bekler. Dinleyici konuşanın belli bir oranda anlam dışı bilgi iletmesini de hoş karşılar, nasılsa olay hakkında bilgisi ve tümcenin bağımlı anlamını çözecek yetisi vardır. Zaman zaman, dinleyici konuşan kişinin söylediği ile (literal meaning) söylemek istediği arasındaki farkı anlasın diye kuralların özellikle bozulduğu olabilir. Gerçek anlam 'sezdirme' olarak ortaya çıkacaktır.

Şimdi "Keşanlı Ali"den aldığımız örneklerin kurallara ne derece uyduğunu görelim:

(21) - ... Şimdi zabıt tutacağım. Laf anlamıyor musunuz?

(22) - Hadi dağılın

(23) - (Şişmana) iyilikle, iyilikle...

Bu örnekte, zayıf polis gerekenden az bilgi vererek 'nicelik' ilkesini bozmaktadır. (23) deki eksiltili öbek okuyucunun 'sezdirme' olarak çıkarabileceği bilgidir.

(40) - Yoksa gitti mi burdan?

(41) - Burda. Şerif Ablanın helalarında çalışıyor.

(42) - Niye görünürde yok?

(43) - Biraz rahatsızlandı da.

(44) - Yoksa hala dargınlık mı güdüyor?

(45) - Dayısını öldürmüşsün. Bir de boynuna mı sarılacaktı?

(46) - Boş ver abi.

(47) - Geçelim şimdi bunu.

Yukarıdaki kısa konuşmada pek çok kural dikkate alınmamıştır: (41) de gerekenden fazla bilgi vererek 'nicelik' ilkesi, (43) de yanlış olduğuna inandığı şeyi söyleyerek 'nitelik' ilkesi, (44/45) de yeterli kanıt olmadığı bilgiyi öne sürerek 'nitelik' ilkesi çiğnenmiştir.

(7) - Duyduk ki mahpushanede itibarın yerinde imiş Ali abi?

(8) - Eh, hürmette kusur etmediler.

(9) - Mahpushane müdürünü dövdüğünde bir resmin çıkmıştı gazetede, iftihar ettik milletçe.

(10) - Sizler nasılsınız görmeyeli?

(7) ve (8) kendi arasında 'bağıntı' ilkesinde uyuyurken, (10) da bu kural bozulmaktadır. Aslında, kuralın bozulması konuşan kişinin konuyu değiştirmek istemesinden kaynaklanınca kuralın bozulduğunu anlamak da güçleşmektedir. Ali'nin konuyu değiştirme

nedeni ise daha fazla övülmek istememesidir. Yine de, (11.) cümlede kendisini dolaylı olarak bir övgü daha beklemektedir.

(57) - Yukarı mahallenin ırgatları da Teke Kâzım'a söz vermişler deniyor.

(58) - Artık porpugandaya kuvvet.

Yüzey yapıda, 'bağıntı' ilkesi bozulmuş görünse de yine aynı kural yoluyla Ali'nin Temel'e cevap verdiği ve etkili bir propaganda ile Teke Kâzım'a karşı koyabilecekleri belirtilmektedir. Bu arada, 'anlatım belirsizliğinden kaçınma' ilkesi de dolaylı olarak bozulmaktadır.

(76) - Çamur'un adamları kan davası güdüyor. Korkuyor musunuz?

(77) - Allahın verdiği canı kula teslim edecek surat var mı bende ulan?

(78) - Muhtar seçilince ne yapacaksınız?

(79) - Sana ne ?

(81) - Söyleyim de öbürküler de öğrensin değil mi? Islah edecekmiş planlı kalkınma yapacakmış dersin...

Gazeticinin cevap vermeğe zorladığı her soruda, Ali kaçamak davranarak, gerekli bilgiyi vermek yerine ilgisiz sözler söylemektedir. Dolayısıyla, (77) de gereğinden fazla bilgi vererek 'nicelik', (79) da soruya ilgisiz kalarak 'bağıntı', (81) de kanıtız bilgi vererek 'nitelik' ilkelerini bozmaktadır.

Genelde, 'bağıntı' ilkesinin sıkça bozulduğu gözlenmektedir. Oysa, Grice (1977: 65) bütün konuşmacılar için 'bağıntılı olma'nın temel bir zorunluluk olduğunu savunmaktadır. Bu nedenle, A kişisi konuşurken B'nin yanıtının her nasılsa kendine bağıntılı olacağını düşünür. Asıl bağıntı her ikisinin de paylaştığı ya da paylaştığını sandığı ortak bilgidir (shared knowledge).

Bazı yazarlar 'iş birliği ilkesi'ni özellikle bozar ve bunun kendilerine özgü bir biçem olduğunu açıklarlar. Yazar Haldun Taner için bu yargıya varmak bizler için de 'nitelik' ilkesini bozup kanıtız ve yanlış bilgi vermek olur. Yine de, Taner'in, okuyucusunun düşünce, inanış ve dünya görüşüne güvenerek, oyundaki durumsal bağlamı ve ilkelerin uygulanışını kendi amaçları doğrultusunda kontrol altında tuttuğu söylenebilir.

4. Genel söylem ilişkileri

Günümüzde yazarlar, hâlâ ilkeler ya da sözeylemlerin sayısında, önsayıltı ile sezdirilerin farklılığı konusunda kesin bir anlaşmaya karar vermiş değildirlir. Yine de, bu bağlamda tartışılan sınıflandırmalar bir oyun çözümlemesinde çok önemli yeri olan 'sosyal ilişkilerin' incelenmesinde gereklidir.

M.H.Short, bir oyun çözümlemesinde tartışılması gereken bir başka bölüm daha saptamıştır : kişilerin toplumsal durumu (status) ve seslenme terimleri (addressing terms). Oyunun tümünde yapılacak bu tür bir çalışma daha aydınlatıcı olabilir, yine de ele aldığımız bu sahne bile bizlere bir görüş açısı kazandıracaktır.

'Keşanlı Ali'de karakterlerin çok fazla olması birinin diğerinden daha üstün olmasına

olanak vermiyor. Kişilerin hepsi düşük tabakadan, eğitimsiz, bu yüzden birbirleriyle teklifsiz (informal) konuşan insanlar. Kullandıkları argo terimler (kapçık ağızlı, keten tohumu, çarliston marka kereste,...), lakaplar (Teke Kâzım, Çamur İhsan, Kürt Sabri, Çakal Rüstem,...) ve yöresel sözce farklılıkları (porpuganda, gulis, abi, ..) toplumdaki yerlerini belirten önemli özelliklerdir.

Birbirlerine seslenmede 'lakap'ların dışında özenli bir tutum göstermiyorlar, sadece Ali'ye karşı çok saygılılar ve O'na 'abi' diyorlar. Yaşlılar 'oğul' diye seslenirken, polis kendisine, 'Ali Efendi', gazeteci 'Ali Beyefendi' diye hitap ediyor ama karşılığında da 'beyefendi babandır' gibi bir hakaretle susturuluyor. Ali böyle seslenilmeyi kabul etmiyor, çünkü kendini diğerlerinden farklı görmüyor. Zaten, herkes O'na saygı duyuyor ama korkmuyor. Ali'nin özel hayatına karışacak, O'na kendi düşüncelerini açıklayacak kadar serbestler.

Oyun karakterlerinin çözümlenmesi esnasında sosyal ilişkileri belirleyen bu özellikler yazarla okuyucusunu ilgilendiren söylem düzeyinde (level of discourse) okuyucuyu metne yaklaştıran, ona oyun ile ilgili belli bir görüş sağlayan iletiler sağlamaktadırlar.

KAYNAKÇA

- Allwood, J., L. G. Anderson ve Ö. Dahl (1977). *Logic in Linguistics*. CUP
 Grice, H.P.(1975)."Logic and Conversation", P.Cole (ed.) içinde, *Syntax and Semantics, vol. 3, Speech Acts*, New York: Academic Press
 Kempson, R.M. (1977). *Semantic Theory*, CUP
 Leech, G.N. ve M.N. Short (1981) *Style in Fiction-A Linguistic Introduction to English Fictional Prose*, Longman
 Short, M.N "Discourse Analysis and the Analysis of Drama"
 Taner, H. (1971) *Keşanlı Ali Destanı*
 Van der Sandt, R. A. (1988). *Context and Presupposition*, Croom Helm: London.

Ek: "KEŞANLI ALİ DESTANI"

TABLO II

Projeksiyon:

HER GECEİN BİR SABAHİ VAR AFTAN FAYDALANAN ALİ'NİN MAHPUSTAN ÇIKIŞI.

(Dışarda klakson sesleri koro halinde duyulur. "Ya ya ya, şa şa şa, Ali ağa bey çok yaşa" sesleri. İçerdekilerin bir kısmı dışarı taşar.)

1. DERViŞ - (Bakarak) Hey Koca aslan.
2. NİYAZİ - Erkişi ensesinden belli olur. Şu eneseye bak maşallah.
3. NURİ - Mahpushane yaramış. Saçları da ustura ile kazıtmış.
4. POLİS - (İşgüzar) Açılın. (Düdük çalar.) Trafığı kapamayın.

(Ali'yi, kalabalık, sırtta içeri getirir. Gazeteci elinde fotoğraf makinası geri geri girer, flaş parlatıp resim çeker.)

5. ŞERİF - Hoş geldin.
6. ALİ - Hoş bulduk Şerif abla.
7. TEMEL - Duyduk ki mahpushanede itibarın yerinde imiş Ali abi?

8. ALİ - Eh, hürmette kusur etmediler.
9. NURİ - Mahpushane müdürünü dövüğünde bir resmin çıkmıştı gazetede iftihar ettik milletçe.
10. ALİ - Sizler nasılsınız görmeyeli?
11. HAFİZE - Allah razı olsun Çamur İhsandan kurtardın bizi ya.
Senden sonra öbek öbek küçük bataklar üredi başımıza oğul...
12. DERViŞ - Bırakın nefes alsın be çocuk.
13. TEMEL - Çarşambayı perşembeyi bize haram ediyorlar.
14. ALİ - Edemezler.
15. NİYAZI - Demin polis de söyledi. Damlarımızı hepten yıkacaklarımış.
16. ALİ - Yıkamazlar.
17. LUTFİYE - Ya bu ağaların aç gözlülüğü. Sus parasını iki misli alacaklarımış.
18. ALİ - Alamazlar.
19. NİYAZI - İhsan'ın takımı senin için, suyu ısındı ayağını denk alsın diyesiyymişler; yakan vakitte seni vuracaklarımış
20. ALİ - Vuramazlar...
21. ř. POLİS - Dağılın be. Söyle de dağılınsınlar. Trafıği tıkıyorlar. (Düdük çalar.) Toplu yürüyüş kanunu var. şimdi zabıt tutacağım. Laf anlamıyor musunuz?
22. POLİS - Hadi dağılın...
- (şişman ve Zayıf Polis kalabalığı iteleyerek dağıtmak isterler. Onların dağıttığı kümeler dağılır gibi yapıp sonra başka bir yanda yine kümeleşirler.)
23. Z. POLİS - (şişman'a) iyilikle iyilikle...
24. POLİS - (Ali'ye) Geçmiş olsun Ali efendi..
25. ALİ - Eyvallah.
26. ř. POLİS - Söylesen de dağılsalar. Seni dinlerler. Bizim de başımız derde girmesin.
27. ALİ - Buralara kadar zahmet ettiniz, büyüklerin ellerinden , küçüklerin gözlerinden öperim. (Klakson tezahüratı) Bugün işlerini feda edip gelen şoför arkadaşlara mahsus selam ederim (Sert) Dağılın lan.
28. NURİ - Sen öl de, ölelim.
- (Kalabalık çil yavrusu gibi dağılıverir. Sahnede Ali, Nuri, Derviş, Temel, Niyazi, Hafize kahlırlar.)
29. NİYAZI - (Derviş'e) Açtınız mı muhtarlık meselesini?
30. ALİ - Ziyarete geldiğinde çıtlatmıştı Derviş dayı. Gulis yaptınız mı bari?
31. DERViŞ - Sen organizeyi bana bırak.
32. ALİ - Durum vaziyetini iskandil ettiniz mi?
33. NİYAZI - Hafize yukarı mahalleyi kolaçan etti.
34. NURİ - Hidayet'e de aşağı mahalleyi ispiyonlattık.
35. DERViŞ - Aşağı mahalleden biraz oy kaldırabileceğiz.
36. NURİ - Pazar meydanından korkun olmasın. Özel sektör senden yana.
37. HAFİZE - Eksik etek milleti de bilirsin seni tutar.
38. ALİ - Zilha da mı?
39. DERViŞ - Boş ver şimdi Zilha'ya
40. ALİ - (Telaşlı) Yoksa gitti mi burdan?
41. TEMEL - Burda, şerif ablanın helalarında çalışıyor.
42. ALİ - Niye görünürde yok?
43. şERİF - Biraz rahatsızlandı da.
44. ALİ - Yoksa hâlâ dargınlık mı güdüyor?
45. şERİF - Dayısını öldürmüşsün. Bir de boynuna mı sarılacaktı!
46. TEMEL - Boş ver abi!

47. DERViŞ - Geçelim şimdi bunu.
48. NİYZAZI - Teke Kazım adaylığını koyuyormuş.,
49. TEMEL - Kürt Sabri ile Çakal Rüstem de aday.
50. ALİ - Daha iyi. Oy dağılır.
51. DERViŞ - İlle velakin bütün korkumuz yukarı mahalleden.
(Sipsi yaklaşmış belli etmeden dinlemektedir.)
52. TEMEL - Sivaslılar bütün Çakal Rüstem'i tutar.
53. ALİ - Zilha da mı?
54. NURİ - O da Sivaslı ya abi.
55. ALİ - Sade ondan mı? (Susmaları üzerine) Demek böyle. (İç geçirir.)
56. DERViŞ - Boş ver şimdi Zilha'ya.
57. TEMEL - Yukarı mahallenin ırgatları da Teke Kazım'a söz vermişler deniyor.
58. NURİ - Artık porpugandaya kuvvet.
59. DERViŞ - (Para işareti yapar.) Ondan iyi usuller de var.
60. NİYZAZI - Söylediğini nerden bulacağız.
61. DERViŞ - Esnaftan kredi alır seçimi kazanınca faizi ile öderiz.
(Gazeteci yaklaşır.)
62. GAZETECİ - Ne o, şimdiden seçim taktiği mi?
63. ALİ - (Etrafındakilere bakar.) Kim bu ruhsatsız lafa karışan çarliston marka kereste?
64. GAZETECİ - Bir dakikanızı.
65. ALİ - Sus ulan keten tohumu. Bak hâlâ konuşuyor.
66. GAZETECİ - Arzedemedim beyefendi.
67. ALİ - Ağzını topla, beyefendi babandır.
68. NURİ - Abiciğim ayağını öpeyim. Bey gazeteci, seçimden önce iyi geçinmeli...
69. GAZETECİ - Ayağınız hangi kavgada sakatlanmıştı Ali bey?
70. ALİ - (Boş bulunup) Duttan düşmüşütmün küçükkken. (Toparlanır.) Ha ayağım, eski hikayedir. Çok kıyasıya bir kavga idi...
71. SİPSİ - Hani şerbetli idi?
72. NURİ - Anası topuğundan tutup şerbetlemiş. Bir ordan kurşun geçer angut.
73. NİYZAZI - Bak, yine burda bu kapçık ağızlı (Üstüne yürür, Sipsi kaçır)
74. GAZETECİ - Bir dakika daha. Hayat hakkında ne düşünüyorsunuz?
75. ALİ - Hayatta ya sünepe olup okkanın altına gideceksin. Ya da üste çıkıp ezeceksin.
İkisinin ortası yok.
76. GAZETECİ - Çamurun adamları kan davası güdüyormuş. Korkuyor musunuz?
77. ALİ - Allahın verdiği canı kula teslim edecek surat var mı bende ulan?
78. GAZETECİ - Muhtar seçilince ne yapacaksınız?
79. ALİ - (Şüphe ile bakar.) Sana ne?
80. NURİ - (Uyararak) Abicim.
81. ALİ - Söyleyim de öbürküler de öğrensin değil mi? İslah edecekmiş, planlı kalkınma yapacakmış dersin. Bizde laf yok, iş var arkadaşım. Hadi çöz şimdi palamarı.
82. GAZETECİ - Kazanacağınıza emin misiniz.
83. ALİ - Dünyada önce bileğine güveneceksin.
84. GAZETECİ - Sonra?
85. ALİ - Vay aval vay. Sonra yine bileğine güveneceksin.
(Gider para makinasına bir yumruk atar. Makinanın deliğinden oluk gibi paralar dökülür.)